Дәрбәнд

ДОСТЛУГ. ГАРДАШЛЫГ. БИРЛИК

100 1920-2020 јүз ил сизинләјик

Тәсисчиләр: ДАҒЫСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МӘТБУАТ ВӘ ИНФОРМАСИЈА НАЗИРЛИЈИ

12+

№41 (98285) 1920-чи илдән чыхыр 9 октјабр 2020-чи ил чүмә.

Гијмәти 2 рубл.

JЕНИ ТӘЈИНАТ

С.Меликов ДР Башчысы вәзифәсини мүвәггәти ичра едән тәјин олунмушдур

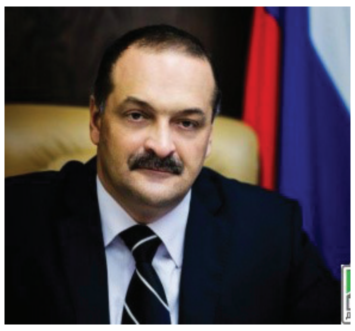

Маһачгала, 5 октјабр «Дағыстан» РИА. Серкеј Меликов Дағыстанын башчысы вәзифәсини мүвәггәти ичра едән тәјин олунмушдур. Президентин мүвафиг Фәрманы Кремлин рәсми сајтында дәрч едилмишдир.

Дағыстанын һазырки башчысы Владимир Василјев башга Фәрманла Президентин мүшавири тәјин олунмушдур.

С. Меликов 12 сентјабр, 1965-чи илдә анадан олмушдур. О, ССРИ ДИН, Ф.Е.Дзержински адына Саратов Гырмызы Бајраглы Али Һәрби команданлыг мәктәбини, Русија Федерасијасынын Баш Гәраркаһынын Һәрби Академијасыны битирмишдир. IV дәрәчәли «Вәтән гаршысында хидмәтләринә көрә» (Гылынчларын тәсвирилә), «Һәрби хидмәтләринә көрә», «Александр Невски», «Мәрдлик» вә «Шәрф» орденләри илә тәлтиф едилмишдир.

2019-чу илин сентјабр ајындан Ставропол дијарындан Русија Федерасијасынын Федерал Ичласынын Федерал Шурасынын үзвүдүр.

2019-чу илин октјабр ајында Федерасија Шурасынын Федерал гурулуш, рекионал сијасәт, јерли өзүнүидарә вә Шимал ишләри үзрә Комитә сәдринин мүавинидир.

Федерасија Шурасы үзвү сәлаһијјәтләриндән әввәл Русија Федерасијасынын Федерал милли гвардија гошунлары Федерал хидмәти директорунун- РФ-нын милли гвардија гошунлары баш команданын биринчи мүавини ишләмишдир.

У. Омарова Дағыстан мүәллимләрини пешә бајрамы мүнасибәтилә тәбрик етди

Октјабрын 5-дә ДР Тәһсил вә Елм Назирлијинин рәһбәри Уммупазил Омарова дағыстанлылары Мүәллим Күнү мүнасибәтилә тәбрик едиб.

"Бу күн педагожи ичтимаијјәт пешә бајрамыны - Мүәллимләр Күнүнү гејд едир. Республикамызын бүтүн мүәллимләрини, коллеч вә университет мүәллимләрини вә әлбәттә ки, әзиз педагожи әмәк ветеранларымызы бу көзәл бајрам мүнасибәтилә тәбрик етмәк истәјирәм!

Мүәллим һәмишә ағыл, мәдәнијјәт вә мәнәви дәјәрләрин дашыјычысы олмушдур. Сизин нәчиб ишиниз кәнч нәслин өјрәдилмәсинә вә тәрбијәсинә јөнәлиб. Сизин көмәјинизлә минләрлә ушаг илдән-илә онлары һејрәтләндирән билик дүнјасыны кәшф едир вә әвәзсиз һәјат тәчрүбәси газаныр.

Һазырда республиканын тәһсил системи мүасирләшдирилир вә тәкмилләшдирилир, тәһсил тәшкилатларында јени мүасир тәлим шәраити јарадылыр. Бу, мүәллимләрдән даим өзләрини инкишаф етдирмәләрини, иш методларыны тәкмилләшдирмәләрини вә јени тәдрис технолокијаларына јијәләнмәләрини тәләб едир. Зәнкин тәчрүбәси республиканын кәнч мүәллимләринә күчлү дәстәк олан педагожи иш ветеранларына хүсуси тәшәккүрүмү билдирирәм. Һөрмәтли мүәллимләр! Вичданлы ишиниз вә пешәјә садиг олдуғунуз үчүн тәшәккүр едирик. Сизә чан сағлығы, фираванлыг вә јахшы бајрам әһвал-руһијјәси диләјирәм! ", - тәбрикдә дејилир.

РЕСПУБЛИКА ХӘБӘРЛӘРИ

Серкеј Меликов јени вәзифәсиндә приоритетләри көстәрди

Октјабрын 6-да Маһачгаланын һава лиманында Дағыстан Башчысы вәзифәсини ичра едән Серкеј Меликов вә Русија Президентинин мүшавири Владимир Василијев журналистләрин суалларыны чавабландырмышлар

Мәтбуат јанашмасы чәрчивәсиндә федерал вә рекионал КИВ нүмајәндәләри республиканын јени рәһбәрлијинин планлары илә марагландылар.

Суал: Фәалијјәт планы һазырдыр, һарадан башлајачагсыныз?

Серкеј Меликов: -Планы көрүшдә Русија Федерасијасынын Президенти Владимир Владимирович Путин тәјин етди. Фикримчә, Дағыстанда бир план вар иди, амма әлбәттә ки, вәзијјәтин һәр истигамәтдә динамик шәкилдә дәјишдијиндән дүзәлиш едилмәлидир. Анчаг һәр һалда, өлкәмизин Президентиндән алдығымыз тапшырыглара вә көстәришләрә әмәл едәчәјик.

онлар өлкәмиздә дә, Дағыстанда да вар. Бу күн игтисадијјата диггәт јетирмәлијик ки, бу, һеч олмаса, пандемијадан әввәл әлдә олунан сәвијјәни горујуб сахласын. Ејни заманда, республикамызын тәкчә игтисади дејил, һәм дә сосиал инкишафына имкан верәчәк саһәләри вә истигамәтләри мүәјјәнләшдирмәк үчүн кәләчәјә нәзәр салмаг лазымдыр.

Үчүнчүсү, иши елә гурмаг истәјирәм ки, јерләрдәки рәһбәрләр әһали илә әлагә гурсун вә биз инсанларын проблемләрини баша дүшәк, онлары арадан галдырмаг, раһат јашајыш шәраити јаратмаг үчүн иши тәнзимләјәк. Өлкә Президенти дүнән бу барәдә данышды, бу вәзифәни гаршымыза гојду.

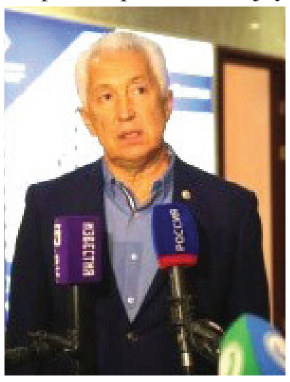

- Кадрлар нә чүр формалашдырылачаг, команда дәјишәчәкми?

Серкеј Меликов: -Бу күн, јәгин ки, нәһајәт, мүасир тәләбләрә чаваб верән пешәкарлар сечмәлијик. Һәр һансы бир команда дәјишиклијиндән данышмаг јәгин ки, тездир. Тәнзимләмә сәнәдләриндә нәзәрдә тутулан мүәјјән гајдалара риајәт едәчәјик, амма ејни заманда кәскин дәјишиклик етмәк фикриндә дејиләм. Һәр шеј пешәкар кејфијјәтләрин тутдуғунуз вәзифәләрә нечә ујғун кәләчәјиндән вә гаршымызда дуран вәзифәләрин нә дәрәчәдә јеринә јетирилмәсиндән асылы олачаг.

-Хаһиш едирәм, Дағыстандакы приоритет һесаб етдијиниз әсас проблемләри садалајасыныз?

Серкеј Меликов: -Пандемија, тәәссүф ки, тәкчә Дағыстанда дејил, бүтүн өлкәдә јенидән бөјүјүр. Әмәлијјат гәраркаһынын иши вә пандемијада инсанлары вә онларын тәсир көстәрдији фәалијјәт саһәләрини горумаға имкан верәчәк тәдбирләрин гәбулу приоритет бир вәзифәдир. Бу күнүмүзүн ән әсас приоритет мәсәләләриндәндир.

Икинчиси, әлбәттә ки, игтисадијјат. Игтисадијјатла, көрдүјүмүз кими, бу күн бүтүн дүнјада чох чидди бөһран проблемләри вар. Тәбии ки, Әлбәттә ки, Дағыстан үчүн орижиналлыг, чохмилләтли, мәдәнијјәт, идман кими әнәнәви истигамәтләрин инкишафына диггәт јетирмәк лазымдыр, чүнки бунлар әһалимизин мараг даирәсиндәдир.

-Сон илләрдә коррупсијанын декриминаллашдырылмасы вә она гаршы мүбаризә үчүн чох ишләр көрүлүб. Хаһиш едирәм, дејин көрүм, бу иш давам етдириләчәк вә бу нә дәрәчәдә вачибдир?

Серкеј Меликов: Өлкәдә коррупсијаја гаршы мүбаризә ишләри апарылыр вә бу истигамәт Дағыстанда да изләниләчәк, амма истәмәздим ки, илк нөвбәдә декриминаллашдырма барәдә данышаг. Јәгин ки, јериндәки һәр бир инсанын нечә дүрүст ишләјә биләчәјиндән данышмалыјыг, Владимир Абдуалијевич бу барәдә чох данышмыш вә буна чағырмышды. Инсанлар вичданла ишләјирләрсә вә әһалинин рифаһы наминә иши үстүн тутурларса, о заман ичтимаи асајишин горунмасы вә ичтимаи тәһлүкәсизлијин тәмин олунмасындан даныша биләрик. Бунун рәһбәр вәзифәләрдә олан һәр кәсин шүурла дәрк етмәсини истәрдим.

РФ Президентинин мүшавири Владимир Василиев дә журналистләрин суалларыны чавабландырды.

Владимир Абдуалијевич, Дағыстан артыг Сизинчүн әзизләшиб, һансы һиссләри кечирирсиз, онунла нә һагдаса даныша билдизми?

Владимир Василијев: Билирсиниз, бүтүн бунлары бир сөзлә ифадә етмәк олмур: бу мүддәт әрзиндә чох шеј олду. Инди Серкеј Алимовичи диггәтлә динләјирдим. Мән онунла һәлә Дахили Ишләр Назирлијиндә дә ишләмишәм, бир-биримизи јахшы таныјырыг. Бу вәзифәјә тәјин олундуғуна көрә шадам. Әлбәттә ки, она уғурлар диләјирәм, сиз она һәјата кечирмәк истәдији нијјәтләрдә дәстәк олун, галаныны һәјат көстәрәчәкдир.

Амма биз әсас мәсәләни ешитдик: иш, инсанларла үнсијјәт гурмаг. Һансы ки, бүтүн бунлар Русија Президентинин ишиндә тәблиғ вә нүмајиш етдирдији принсипләрдир. Бундан әлавә мәни дәстәкләјән вә тәнгид едән һәр кәсә тәшәккүр етмәк истәјирәм. Мәним анлајышымда објектив тәнгид чәмијјәтин бөјүк бир уғурудур вә бунсуз биздә һеч нә алынмајачагдыр. Ичтимаи рәјин сиз журналистләр тәрәфиндән формалашдырылмасыны бир наилијјәт һесаб едирәм. Бәлкә дә бу хоша кәлмәјә биләр. Һеч ким тәнгиди севмир, амма бу чох фајдалыдыр вә һәр кәс онунла һесаблашмалыдыр. Беләликлә, просесин јүксәләчәјини дүшүнүрәм.

Мәтбуат јанашмасынын сонунда Серкеј Меликов сабиг республика башчысыны јени вәзифәјә тәјин олунмасы мүнасибәтилә тәбрик етди.

Хатырладаг ки, бу јахынларда дөвләт башчысынын Фәрманына әсасән Владимир Василиев РФ Президентинин мүшавири тәјин едилиб.

Бунунла әлагәдар Серкеј Меликов деди: "Владимир Абдуалијевичи јүксәк вәзифәјә тәјин олунмасы мүнасибәтилә тәбрик етмәк истәјирәм, Фәрман артыг имзаланыб. Владимир Абдуалијевичә көрүлән ишләрә көрә - Президент дүнән бу барәдә данышды - чох иш көрүлдүјүнә вә Дағыстан Республикасынын рәһбәрләринин бу күн тамамилә фәргли бир вәзијјәтдә дәјишдијинә көрә тәшәккүр едирәм.

Ахырынчы сон суал, Серкеј Меликовун 2021-чи илдә Дағыстан Республикасынын Башчысы сечкиләриндә иштиракы иди.

-Серкеј Алимович, Дағыстан Башчысына сечкиләр бир ил ичиндәкечириләчәк бу вәзифәјә намизәд олачағыныза үмид едирсиниз?

-Серкеј Меликов: - Әлбәттә ки, мәни дәстәкләјәчәјинизә үмид едир вә инанырам. Мән исә сизин етимадынызы доғрултмаг үчүн һәр шеји едәчәјәм.

«ДАҒЫСТАН» РИА

МҮГӘДДӘС ПЕШӘ САҺИБЛӘРИ

Мүәллим Күнү Дәрбәнд рајонунда гејд олунду

Мүәллим Күнү һәгигәтән милли бир бајрамдыр. Шакирдләрә билик верән, онлар үчүн бөјүк һәјата јол ачан вә һәр биримизә бир инсанын вә вәтәндашын ән јахшы кејфијјәтләрини ашылајан мүәллимдир.

Һәр јердә олдуғу кими Мүәллимләр Күнү Дәрбәнд рајонунда да тәнтәнәли сурәтдә гејд олунмушдур.

Октјабрын 5-дә Дәрбәнд рајон администрасијасынын акт залында рајонун тәһсил мүәссисәләринин мүәллимләри үчүн шәнлик кечирилди. Мүәллимләр Күнү һәгигәтән милли бајрамдыр, јени биликләр верән, бөјүк бир һәјата јол ачан вә һәр биримизә бир инсанын вә вәтәндашын ән јахшы кејфијјәтләрини ашылајан мүәллимдир.

Тәнтәнәли тәдбир мүәллимләри, педагожи әмәк ветеранларыны, ушаг бағчаларынын рәһбәрләрини, тәрбијәчиләри - кәнҹ нәслин тәлим вә тәрбијәсиндә үрәкдән иштирак едәнләрин һамысыны бир араја мүәллимләр, ичазә верин өз пешәнизә садиг олдуғунуза, һәр күн шакирдләринизә үрәјинизин һәрарәтини белә әсиркәмәдијинизә көрә,сечдијиниз бу пешәни тәмәннасыз олараг шәрәфлә, вичданла јеринә јетирдијинизә көрә вә ишинизә һәмишә садиг олдуғунуза көрә сизә өз сәмими тәбрикләрими чатдырым! Бу пешәнин ветеранларыны исә хүсуси гејд едәрәк онлара өз дәрин миннәтдарлығымы билдирмәк истәјирәм.Чүнки онларын бу пешәјә сәрф етдикләри зәһмәт бөјүкдүр, әвәзсиздир. Кәләҹәк нәслин тәлим- тәрбијәсинә вердикләри төһфәләр бөјүк Рајон Иҹтимаи Палатасынын сәдри Фәтулла Фәтуллаев, Тәһсил Идарәсинин рәиси Пирмалы Новрузәлијев дә мүәллимләрә өз тәбрикләрини үнванладылар.

Бајрам програмы Дәрбәнд рајон тәһсил мүәссисәләри шакирдләринин ифасында вокал вә рәгс нөмрәләри, композисијаларла давам етди.

Бајрам тәдбиринин сонунда ән јахшы мүәллимләрә мүкафатларын верилмәси, мүсабигә галибләринин мүкафатландырма мәрасими кечирилди. Кәнҹ нәслин тәдриси вә тәрбијәсиндә јүксәк нәтиҹәләрә көрә рајонун

кәтирди.

Тәдбири Дәрбәнд рајон бшчысы вәзифәсини иҹра едән Нәби Әлијев ачараг, пешәкар бачарыглара, мәнәви сәхавәтә, сәбрә вә ушаглара көстәрдији гајғыја көрә мүәллимләрә миннәтдарлығыны билдирәрәк деди: “Әзиз мүәллимләр, Дәрбәнд рајонунун тәһсил ишчиләри вә ветеранлары! Сизи пешә бајрамыныз- Бејнәлхалг мүәллимләр күнү мүнасибәтилә үрәкдән тәбрик едирәм! Әзиз рәғбәтә лајигдир. Һөрмәтли тәһсил ишчиләри вә ветеранлары ,сизи бир даһа үрәкдән тәбрик едир, сизә мөһкәм ҹан сағлығы, хошбәхтлик, аилә сәадәти вә кәләҹәк нәслин тәлим-тәрбијәсиндә јарадыҹылыг уғурлары арзулајырам!” Тәдбирин гонаглары: Дағыстан Республикасы Милли Мәҹлисинин депутатлары Јәһја Һаҹыјев, Ерик Ибраһимов, Депутатлар Мәҹлисинин сәдри Мажмудин Сәмәдов, Дәрбәнд мүәллимләри, тәрбијәчиләри вә мәктәбәгәдәр ишчиләри фәхри фәрманларла тәлтиф олундулар.

Һөрмәтли мүәллимләр, һамыныза јени-јени мүвәффәгијјәтләр, ҹан сағлығы, көнүл хошлуғу диләјир вә Русија Јазычылар Иттифагынын үзвү Тәһмираз Имамовун бу көзәл вә мүгәддәс пешә саһибләринин үнванына јаздығы шеири сизләрә әрмәған едирик.

Һазырлады: Амалија АҒАКИШИЈЕВА

ӨМҮР БАШДАН-БАША БИР ӘЛИФБАЈМЫШ...

(Кәнд мүәллимләримә)

Салам, гоча-ҹаван мүәллимләрим,
Инди ҹавансыныз, гоҹасынызмы?
Гајғыкеш, меһрибан мүәллимләрим,
Јенә әввәлкитәк уҹасынызмы?
Өмрүн кешмәкешли долајларында
Дүшәндә човғуна, борана, гара,
Сизи дә салмышам, салырам јада –
Атадан, анадан, гардашдан сонра.
Салам, күләр үзлү мүәллимләрим,
Сәрт дә олмусунуз, гашгабаглы да.
Көзәл чағлар иди мәктәб илләрим –
Көврәкди севинчи, һәм мәлалы да.
Китабы илк дәфә ачдығым күнләр,
Биликләр далынҹа гачдығым күнләр,
Севинҹлә һәрфләри јаздығым анлар,
Сирләр аләминдә аздығым анлар
Сонракы өмрүмә тәкан верибдир,
Чағлајан тәбимә мәкан верибдир.
Һәјатын һәр ики үзүнү көрүб,
Көзләрә көрүнмәз көзүнү көрүб,
Чох мүдрик кәламлар ешитмишәм ки,
Инди анламышам, дәрк етмишәм ки,
Өмүр башдан-баша бир әлифбајмыш,
О һәрфләр, рәгәмләр улдузмуш, ајмыш...
Чәтин – мәнимсәмәк бу әлифбаны –
Дүнјаны өјрәниб гуртаран һаны?!
Елмин илк ачары мүәллимдәдир,
Илк кәшфи, иҹады мүәллим едир.
Салам, гоча-ҹаван мүәллимләрим,
Нә фәрги – мүәллим ҹаван, гоҹадыр.
Гајғыкеш, меһрибан мүәллимләрим,
Ешгиниз мәнимчүн даим уҹадыр!

Т.ИМАМОВ

ТӘСӘРРҮФАТ ФОРМАЛАРЫ ДӘЈИШМӘЛИДИР

НӘТИҸӘ ЧЫХАРМАГ ЛАЗЫМДЫР

КОВИД- 19 пандемијасы илә әлагәдар өлкәмизин бир сыра рекионларында, о ҹүмләдән республикамызда вәзијјәтин јенидән кәркинләшмәси шәраитиндә Дәрбәнд рајонунун зәһмәт адамлары тарлаларда бечәрдикләри кәнд тәсәррүфаты мәһсулларынын иткисиз јығылмасы үчүн кәркин мүбаризә апарырлар. Бу мүбаризәдә онлара һаваларын һазырда әлверишли кечмәси дә өз хидмәтини көстәрир.

Рајонда бу күн 10 бәләдијјә унитар мүәссисәси вардыр. Базар игтисадијјатына кечид дөврүндә Дәрбәнд рајон мүдиријјәтинин гәрары илә јарадылмыш бу мүәссисәләрин статусу индијә кими ганунла тәнзимләнмәсинә бахмајараг, онлар узун илләр торпагларын саһиби кими чыхыш етмәјә ҹәһд көстәрирләр. Анҹаг РФ-нин јерли өзүнүидарә ганунуна көрә торпагларын саһиби јерләрдә кәнд вә гәсәбә бирләшмәләридир. Онларын мүвафиг гәрары илә торпаглар кәндли- фермер тәсәррүфатларына, ајры-ајры саһибкарлара вә о ҹмләдән бәләдијјә унитар мүәссисәләринә узун мүддәтли- јәни, 49 илә мүгавиләјә әсасән иҹарәјә верилир. Бу мүгавиләјә әсасән иҹарәдар һәмин торпагларда анҹаг кәнд тәсәррүфаты мәһсуллары јетишдирмәли вә әсасыз олараг әкәр 2 илдән артыг истифадәсиз галарса, торпаглар кери көтүрүлүр. 10 бәләдијјә унитар мүәссисәсиндән һәгиги тәсәррүфатчылыгла мәшғул оланлары бармагла сајмаг олар. Онлардан ән биринҹиси вә нүмунә кими көстәрилмәли јеканә «Татлар» агрофирмасыдыр. Кечән мүддәт әрзиндә бу тәсәррүфатын газандығы иш тәҹрүбәси тәдрис материалы кими тәблиғ едилмәлидир. Базар игтисадијјатына кечид илләринин бүтүн чәтинликләринә бахмајараг агрофирманын рәһбәрлији уғурла ишләмәк үчүн рискә кетмиш вә нәтиҹәдә өз истәјинә наил олмушдур. Бу күн агрофирманын коллективи үзүмчүлүкдә, һејвандарлыгда, тахылчылыгда газандығы нәтиҹәләрлә һаглы олараг өјүнүр. Һазырда тәсәррүфатын 648 һектар үзүмлүкләри вардыр ки, бунун 563 һектары бар верән саһәләрдир. Сентјабр ајынын 5-нә олан мәлумата көрә агрофирмада 522 һектар үзүмлүјүн мәһсулу топланмышдыр. Һәр һектардан орта һесабла 115 сентнер күнәш мәһсулу көтүрүләрәк, үмумиликдә 6003 тон мәһсул топланмышдыр. Бунун 5951 тону емал олунмуш вә 52 тону сүфрә үзүму кими алыҹылара сатылмышдыр. Үзүм јығымы илә јанашы, тәсәррүфатда пајызлыглар әкининә һазырлыг көрүлүр. Тапшырыға көрә кәлән ил үчүн бурада 100 һектарда пајызлыглар әкилмәси планлашдырылмышдыр. Мәлумдур ки, саһәләрдән јахшы мәһсул көтүрүлмәси үчүн илк нөвбәдә вахтында шум галдырылмалы вә кејфијјәтли тохум һазырланмалыдыр. Тәсәррүфатда буна лајигинҹә әмәл едилмиш, јәни һәм вахтында шум галдырылмыш, һәм дә кејфијјәтли тохум һазырланмышдыр. Бол мәһсул јетишдирилмәсиндә һаваларын нә ҹүр кечмәси дә мүһүм рол ојнајыр. Рајон агросәнаје комплекси идарәси мүтәхәссисләринин фикринҹә һазырда һаваларын исти кечмәсилә әлагәдар тохум сәпини мүддәтләри узадыла биләр.

Митәһи, Камах, Зидјан, Чинар, Билһәди кими агрофирмаларын тәсәррүфат фәалијјәтиндән данышмаг артыг оларды. Онларын тәсәррүфат фәалијјәтинин сәмәрәси чох ашағыдыр. Бунун сәбәбләри дә олмамыш дејил. Һәмин тәсәррүфатларда үзүмлүкләрин шәрти суварма торпагларда јерләшдијиндән мәһсулдарлыг анҹаг тәбиәтин мәрһәмәтиндән асылыдыр.

Карл Маркс дөвләт унитар (ДУМ) мүәссисәси, Һ.Казымов адына кәнд истеһсалат (КИК) кооперативи, Әзиз Әлијев адына колхоз, «Уллутәркәмә тинклији» КИК-дә вә бир сыра буна бәнзәр тәсәррүфатларда вәзијјәт даһа аҹынаҹаглыдыр. Онларын үзүмчүлүклә нәдән өтрү мәшғул олмасынын сәбәбини анламаг чәтиндир.

Күнәш мәһсулу јетишдирилмәсиндә флагман сајыла билән тәсәррүфатлар да вардыр. «Үзүмчү» мәһдуд мәсулијјәтли (ММҸ) ҹәмијјәт вә Нәриман Әлијев адына гапалы сәһмдар (ГСҸ) ҹәмијјәтинин сон илләрдәки уғурларына сөзүн әсл мәнасында гибтә етмәк олар. «Үзүмчү» ММҸ-си Дәрбәнд рајонунун ән кәнҹ тәсәррүфатларындан биридир. Һазырда бурада артыг 1015 һектар саһәдә салынмыш јени үзүмлүкләрин 870 һектарындан артыг мәһсул көтүрүлүр. Јығыма һәлә јајын ахырларында башлајан тәсәррүфатда бу күн 736 һектарын мәһсулу јығылмыш вә саһәләрдән 11776 тондан артыг мәһсул көтүрүлмүшдүр. Бунун 11313 тону емал мүәссисәләринә тәһвил верилмиш вә 463 тону сүфрә үзүмү кими алыҹылара сатылмышдыр. Мәһсулдарлыг һәр һектардан бурада 160 сентнер тәшкил едир.

Нәриман Әлијев ГСҸ-дә һәмишәки кими өн ҹәркәдә аддымлајыр. Һазырда бу тәсәррүфатда 1392 һектар үзүмлүкләр вар вә бунун 1018 һектары бар верән саһәләрдир. Кечән мүддәт әрзиндә мәһсулу јығылмыш 1014 һектардан 14200 тон мәһсул көтүрүлмүшдүр ки, бу да һәр һектардан орта һесабла 140 сентнер тәшкил едир. Үзүмлүклә јанашы бурада дикәр саһәләр дә инкишаф етдирилир.

Бол мәһсул јетишдирилмәсиндә көпүкләнән шәраблар заводу (КШЗ) вә Дәрбәнд конјак комбинаты кими (ДКК) һәм өлкәмизин, һәм дә хариҹи базарларда јахшы танынмыш мүәссисәләрин нәздиндә јарадылмыш «ДЗИВ-2», «ДКК-СТ» кими тәсәррүфатлар тәгдирә лајиг нәтиҹәләр әлдә едирләр. Бир нечә ил әввәл республикамызда үзүмчүлүјә кластер јанашманын тәмәлини гојан бу мүәссисәләр үзүмчүлүјүн инкишафына өз төһфәсини верирләр. Һәр илдә үзүмлүк саһәләринин кенишләндирилмәси һәмин мүәссисәләрин диггәт мәркәзиндәдир. «ДЗИВ-2» мүәссисәси ҹари илдә 1314 һектар саһәдән 14549 тон мәһсул көтүрмүшдүр ки, бу да һәр һектардан орта һесабла 117 сентнер тәшкил едир.

ДКК-СТ мүәссисәсинин исә 569 һектар үзүмлүк саһәси вардыр. Бунун 522 һектары бар верән үзүмлүкләрдир. Ҹари илдә бурада өтән илләрдән фәргли олараг хејли ашағы- 74 сентнер мәһсул көтүрүлмүшдүр.

Ајын 5-нә олан мәлумата көрә Дәрбәнд рајонун тәсәррүфатларында 785 һектар саһәнин мәһсулу јығылмыш вә 62875 тон күнәш мејвәси истеһсал едилмишдир. Орта мәһсулдарлыг һәр һектардан 106 сентнер тәшкил едир. Јығылмыш мәһсулун 51267 тону емал мүссисәләринә тәһвил верилмиш, 11609 тону сүфрә үзүмү кими алыҹылара сатылмышдыр. Мәһсул јығымы сүрәтлә давам едир.

Кәрим Кәримов

МУСИГИ РУҺА ГИДА ВЕРИР

БЕЈНӘЛХАЛГ МУСИГИ КҮНҮ ГЕЈД ЕДИЛДИ

Өтән һәфтәнин шәнбә күнү Дәрбәнд шәһәриндә Бејнәлхалг Мусиги Күнү бөјүк тәнтәнә илә гејд олунмушдур. Һәмин күн шәһәрин мәдәнијјәт Идарәси, кәнчләр сијасәти вә идман шөбәси тәрәфиндән тәшкил олунмуш бајрам консертләри, маарифләндиричи тәдбирләр вә јарадычылыг кечәләри Мирзә Казым бәј дөнкәсиндә башламыш, шәһәримизин паркларында давам етдирилмишдир. Дәрбәнд шәһәр администрасијасынын дәвәти илә Мурадов адына Дағыстан Дөвләт Филармонијасынын халг мусигиси ансамблынын солистләринин

гәдим дијара тәшриф бујурмасы һамынын үрәјиндән олмушду.

Шәһәримизин сакинләринин вә гонагларынын әһвал -руһијјәсинә мүсбәт тәсир едән шәнликләрдә милли театрларын бәдии коллективләри, Дәрбәнд Мусиги коллечи, Ушаг вә Кәнчләр Јарадычылыг Евинин јетирмәләри дә иштирак етмишдир.

Бејнәлхалг мусиги күнү чәрчивәсиндә дүнја мәдәнијјәти хәзинәсинә дахил олан мөһтәшәм әсәрләр сәсләндирилмишдир. Тәдбирдә чыхыш едән Дәрбәнд шәһәр башчысынын мүавини Видади Зејналов шәһәр сакинләрини вә гонагларыны тәбрик едәрәк гејд етди ки, бу бајрам дүнјада милјонларла инсаны бирләшдирир вә мусигинин дәјәрини вурғуламаг үчүндүр.

“Мусиги гәдим заманлардан бәри һәр јердә инсанлары мүшајиәт едир, руһумуза гида верир, бөјүк гүввәјә вә әһәмијјәтә маликдир. Бу күн сәнәтин бу нөвү

илә мәшғул оланлары тәбрик едирәм, дүшүнчәләринизи вә һиссләринизи бөјүк истедадынызла инсанлара чатдырмаг бачарығыныз үчүн сизә тәшәккүрүмү билдирирәм»,- дејә вурғуламышдыр.

Сонра о, “Тәрәннүм олунан Дағыстан ” үчүнчү фестивал-мүсабигәсиндәки көзәл чыхышына вә гәләбәсинә көрә Дәрбәнд Азәрбајчан Драм Театрынын рәһбәрлијинә тәшәккүр мәктубуну да тәгдим етди. Хатырладаг ки, сентјабр ајынын 23-29-на гәдәр Маһачгалада, Поезија Театрында ичтимаијјәтин диггәтини поеитик ирсә вә мәшһур шаирләрин јарадычылыг јолуна чәлб етмәк, актјорлуг вә режиссорлуг бачарыгларынын ән јахшы јарадычылыг уғурларыны тәблиғ етмәк, јени формалар ахтармаг, Дағыстанын сәһнә сәнәтинин әнәнәләринин инкишафына төһфә вермәк мәгсәдилә “Тәрәннүм олунан Дағыстан” үчүнчү фестивал мүсабигәси кечирилмишдир. Дәрбәнд АДДТ-нын “Достум һаггында сөз” әдәби- мусигили (режиссор ДР мәдәнијјәт ишчиси Ј.Хандадашова) композисијасы илә уғурла чыхыш едәрәк биринчи јерә чыхмасы бүтүн театр севәрләрин үрәјинчә олмуш, театрын коллективиндән бу гәләбәни чохдан көзләдикләрини вә онларын буна мүвәффәг

олачагларына әмин олдугларыны билдирмишләр.

Һәмин күн бир-бири илә рәгс едән, дејиб-күлән, инсанлары, өз сәнәтилә фәхр едән, гүрур дујан инсанлары көрүнчә үрәјим риггәтә кәлирди, севинирдим. Ја Рәббим!

Гој һәмишә евләримиздән мусиги сәси ешидилсин, тој-бајрам сәси кәлсин, шәһәримиздә јашајыбјарадан мүхтәлиф милләтләр әл-әлә вериб меһрибан јашасын вә гәдим јурдумуз күндән-күнә чичәкләнсин, Амин!

Амалија АҒАКИШИЈЕВА

МҮӘЛЛИМЛӘРИН ПЕШӘ БАЈРАМЫ

Республикамызын, рајонумузун бүтүн тәһсил очаглары кими, Рүкәл кәнд орта мәктәбинин 53 нәфәр мүәллими дә өз пешә бајрамыны лазымы сәвијјәдә гејд етди.

Бүтүн дүнјаны, о чүмләдән өлкәмизи өз чәнкинә алмыш коронавирус инфексијасы, тәәссүфләр олсун ки, бизләри бу чүр тәдбирләри бир о гәдәр дә кениш формада гејд етмәк имканындан мәһрум етмишдир. Мәһз она көрә дә кечирилән тәдбирләр ајры-ајры синиф коллективләри даирәсиндә баш тутмушду.

Тәдбирдә мүәллимләрә аид чохлу шүарлар асылмышды. Күл вә шарларла бәзәнмиш синиф отагларында мәһдуд сајда мүәллимләр дәвәт едилмишди. Артыг һәр ил әнәнәјә чеврилмиш, тәдбирдә мәктәбин педагожи коллективилә јанашы, гочаман мүәллимләр дә иштирак едирдиләр. Мәктәб директорунун тәрбијә ишләри үзрә мүавинии Бабајева Кифајет 5- чи синифдә кечирилән тәдбири ачыг елан едәрәк, илк олараг биринчи сырада отурмуш ветеран мүәллимләри, иштирак едән гонаглары, шакирдләри саламлады, артыг дүнјасыны дәјишмиш мүәлимләрин хатирәсини бир дәгигәлик сүкутла јад етмәји хаһиш етди. Сонрадан сөзү апарычылара тәгдим етди.

Илк олараг иштиракчылары мәктәб директору Мирзәханов Јадикар мүәллим һәмкарларыны сәмими гәлбдән саламлады, онлара мөһкәм чан сағлығы, түкәнмәз сәбр вә биликли, тәрбијәли шакирдләр арзулады. О, чыхышыны тамамлајыб чари оху илиндә фәалијјәтиндә фәргләнмиш мүәллимләрә Фәхри фәрманлар вә тәшәккүрнамәләр тәгдим етди.

Тәдбирдә һәм дә актив педагожи фәалијјәтини тамамламыш Чамалов Абзетдин, Мәчидов Минһәч, Бајрамов Тајиб, Султанов Исајиб, Хәләфов Гурбанәли вә башгалары иштирак едирдиләр. Ветеран мүәллимләрин адындан чыхыш едән Минһәч мүәллим нитгиндә шакирдләри һеч бир вахт өз мүәллимләринизи унутмамағы төвсијә етди вә һәмкар достунун сөзләрини јада салараг инсанын ики һәјатда: ади чисми вә мәнәви һәјатда јашадығыны сөјләди, «Нә гәдәр ки, инсаны, онун әмәлләрини јада салырлар, о унудулмур – о вахта кими инсан јашајыр» - дејә чыхышыны тамамлады.

Бу оху илиндә Рүкәл кәнд орта мәктәбинин мүәллимиләри, бахмајараг ки, бир чох јениликләрлә растлашмышлар,

лакин габагда дуран мәсәләләрин өһдәсиндән лајигинчә кәләчәкләрини сөјләдиләр.

Һәрдән һәјата нәзәр салсаг, онда көрүрүк ки, һәр шеј заманын ихтијарындадыр, нә вахтса чаван, түкәнмәз енержијә малик, јеничә али мәктәби битирмиш тәләбә, инди артыг мүәјјән сәбәбләр вә јахуд да өз истәји илә узун илләр ишләдији коллективи тәрк едир.

Һәзин дујғулар, үрәк сыхынтысы – бир сөзлә вахтын, заманын сәрт шәртләри.

Тәдбирдә иштирак едән Чамалов Абзетдин өз чыхышында бүтүн педагожи коллективә вә шакирдләрә миннәттарлығыны билдирәрәк, өзүнүн һәр заман мәктәбә тез-тез баш чәкәчәјини, фајдалы мәсләһәтләрини һамыјла бөлүшәчәјини сөјләди. Уғур әлдә етмәк үчүн, јорулмадан чалышмаг лазым олдуғу дејән Абзетдин мүәллим бүтүн шакирдләрә јүксәк нәтичәләрә наил олмаг үчүн чох охумағы төвсијә етди. - Ола билсин ки, бәзән һәјатда сизә чәтинликләр раст кәлдикдә, фикриниз дәјишсин, лакин унутмајын ки, савад – һәр бир инсан үчүн һәр чүр чәтинликләрә синә кәлмәкдән өтрү дахилиниздә олан сәрвәтдир,-дејә чыхышыны тамамлады.

Мәктәблиләр бу бајрам күнүндә чохлу шеирләр сөјләди, маһнылар охудулар. Тәдбирдә, једдинчи синиф шакирди Бајрамова Разијәнин охудуғу «Мүәллимләри унутмаг олмаз» шеири бүтүн иштиракчыларын көз јашларына сәбәб олду. Мәктәблиләрин һазырладығы нөмрәләр бири-бириндән мараглы вә рәнкарәнк идиләр.

Амма бунларын сырасында мәктәбимизин гочаман, тәчрүбәли мүәллими Максим Султановун мүәллимләрә һәср етдији «Мүәллимләри унутмајаг» шеири хүсусилә диггәти чәлб етди:

Чох пешә вар, сәнәт
Јер үзүндә, дүнјада
Мәнчә бири лајигдир
Уча сана вә ада.

Елм аләминин гапысын
Тајбатај үзә ачан,
Күнәш кими гәлбләрә
Ишыг сачан, нур сачан.

Әл тутуб, һәрф јаздырыб,
Охумағы өјрәдән,
Саатларла анлада,
Ајрылмајан лөвһәдән.

Тәбаширли әлләрлә
Башымызы сығаллајан,
Јахшымызы, писмизи
Баша дүшән, анлајан

О Мүәллимдир, бир ади
Зәһмәткәш садә Инсан.
Ахы она борчлудур
Һәр охујан, һәр јазан.

Унутмајаг мүәллими!
Онсуз чәмијјәт олмаз
Мүәллими уча тутан
Халг диз үстә гојулмаз!

Бу бајрам күнүндә бүтүн мүәллимләри, хүсусән дә ветеран мүәллимләри сәмими гәлбдән тәбрик едир, онлара мөһкәм чан сағлығы,сәбр , ишләриндә мүвәффәгијјәтләр диләјирик.

Бајрамыныз мүбарәк олсун, әзиз мүәллимләр!

Севилә Күлмәһәммәдова

РЕСПУБЛИКА ХӘБӘРЛӘРИ

Галибләри мүәјјән етмишдир

Октјабрын 5-дә Маһачгала шәһәриндә «Әхлагын гызыл гајдалары» республика мүсабигәсинин финалы кечирилмишдир. Бу һагда информасија акентлијинә Дағыстан Республикасынын милләтләр үзрә назирлијинин мәтбуат хидмәтиндән хәбәр верилмишдир.

Мүсабигә Бөјүк Вәтән мүһарибәсиндәки Гәләбәмизин 75 иллијинә һәср едилмишдир. Мүсабигәдә Дағыстан мәктәбләриндән 700-ә гәдәр команда иштирак етмиш, шакирдләрин үмуми сајы 2 миндән артыг олмушдур.

Турнирин финал һиссәсиндән кечмәк үчүн тәјин олумуш вахтда Маһачгаланын үч мејданчасында шакирдләр топлашмышдыр. Бу, Башларова адына тибби коллечин, ДИРО, Дағыстан Дөвләт Педагожи Университети иди.

Турнир финалчыларынын вә галибләринин мүкафатландырылмасы «Салва» ресторанында кечирилмишдир.

Мүкафаландырылма мәрасиминдә Дағыстан Республикасынын милләтләрлә иш үзрә назири Енрик Мүслүмов иштирак етмиш вә чыхышында билдирмишдир ки, бу мүсабигә ола билсин ки, јахын кәләчәкдә Үмумрусија мигјасыны алачаг, чүнки она милләтләрлә иш үзрә Федерал Акентлик мараг көстәрмишдир.

Биринчи дөрдүнчү синифләр арасында мүсабигәләрин нәтичәләринә көрә Сумур кәнд орта мәктәбинин, 5-9-чу синифләр категоријасы арасында Дәрбәнд шәһәринин 1 нөмрәли кимназијасы, 10-11-чи синиф командалары арасында Дәрбәнд шәһәр сүлһ вә мәдәнијјәт кимназијасынын командасы күчлү олмушдур.

Гәләбәјә көрә команда 50 мин рубл мәбләғиндә мүкафатландырылмышдыр. Икинчи вә үчүнчү јерләри тутан командалар мүвафиг олараг 30 вә 20 мин рубл мүкафат алмышлар.

Хатырладаг ки, мүсабигә Шејх Мәһәммәд Ариф адына Дағыстан Ислам Университетинин, Үмумрусија Дөвләт һүгугшүнаслыг Университетинин Шимали Гафгаз Институтунун филиалы, Русија һәрби тарихи чәмијјәтинин Дағыстан рекионал шөбәсинин иштиракы илә Дағыстан Республикасынын милләтләр иш үзрә назирлији вә ДДИ тәрәфиндән тәшкил олунмушду.

«МӘНИМ РУСИЈАМ- МӘНИМ АИЛӘМ»

Үмумрусија мүсабигәсиндә галиб кәлмишләр

«2020-чи илин аиләси» Үмумрусија мүсабигәсиндә Новомонастрскоје кәндиндән олан чохушаглы Саидовлар аиләси галиб чыхмышдыр.

Бәләдијјә мүдиријјәтинин информасија акентлијинә вердији мәлумата көрә бу мүсабигә «Мәним Русијам-мәним аиләм» девизи алтында кечмишдир.

Мүсабигәнин тәшкилатчылары аилә дәјәрләринин сахланылмасына јөнәлдилмиш Русијанын әмәк вә сосиал мүдафиәси назирлији вә ушагларын дәстәји фонду олмушдур. Бурада һәм дә Русија Федерасијасы субјектләринин ичра һакимијјәти органлары да иштирак етмишдир.

2020-чи илдә бешинчи дәфә иди ки, бу тәдбир кечирилирди вә Дағыстандан бураја «Чохушаглы аилә», «Кәнч аилә», «Кәнд аиләси», «Гызыл аилә» вә «Аилә әнәнәләр горујучусудур!» номинасијалары үзрә 5 сифариш дахил олмушдур.

Мүсабигәдә иштирак едән 3 мин аилә арасында Шаһбан Мәһәммәдович вә Зәһрә Пахрудиновнанын меһрибан вә мөһкәм аиләси «Чохушаглы аилә» номинасијасында галиб һесаб едилмишдир.

Кизлјар рајон башчысынын мүавини Иса Рамазанов гејд етмишдир ки, Саидовлар аиләси бәләдијјәдә, өз кәндлиләри вә достлары арасында чохиллик фәдакар әмәјинә көрә нүфуз газанмышлар.

«Шаһбан Мәһәммәдович өзүнү дөзүмлү, һәссас вә диггәтли, еләчә дә бачарыглы тәсәррүфатчы кими көстәрә билмиш, бир чох диплом вә вәрәгәләрлә тәлтиф олунмушдур. Онун һәјат јолдашы Зәһрә Пахрудиновна рајонун кәнд мәктәбләриндә педагожи фәалијјәтләрлә мәшгул олур»,-дејә о, әлавә етмишдир.

Гејд едилдији кими Саидовлар нәинки сон нәтичәдә гәләбәјә, һәтта мүсабигәнин республика мәрһәләсинә кечмәјә әмин дејилдиләр.

«Белә јүксәк сәвијјәдә бизим аиләмизин гејд едилмәси әлбәттә, чох хошдур. Јахынлар, достлар вә һәмкарлар бизим гәләбәмизә һәдсиз дәрәчәдә севинирләр. Биздән өтрү азаркешлик едәнләрә һәјәчанланан инсанлара бөјүк тәшәккүрүмүзү билдририк»,-дејә о, севинчлә гејд етмишдир.

Иштиракчы аиләләр вә галибләр хүсуси дипломларла, хатирә һәдијјәләри вә шәһадәтнамәләрлә тәлтиф олунначаглар.

Бундан башга чәтин һәјат вәзијјәтиндә олан ушагларан дәстәк Фонду мүсабигәдә галиб кәлән аиләләрин иштиракы илә «Үмумрусија аилә ахшамы» теле лајиһәсини һазырлајыр. Теле лајиһәнин транслјасијасы 2020-чи илин нојабр ајында едиләчәкдир.

СӘҺИЈЈӘ

Бејнәлхалг һәкимләр күнү

2020-чи илдә Бејнәлхалг Һәкимләр Күнү октјабрын 5-д гејд олунур. Әнәнәви олараг бу күн октјабрын илк базар ертәсинә тәсадүф едир. Һәкимләрә етибар едирик вә көмәјинә көрә онлара тәшәккүр едирик. Һәјаты өлүмдән гуртармаг тибби вәзифә вә пешә олса да, онларын јорулмаз фәдакар әмәји даһа чох шејә лајигдир. Бүтүн дүнја пешә күнү мүнасибәтилә һәкимләрин бајрамыны тәбрик едир.

Һәјатын чәтин анларында, инсан аиләсиндән вә достларындан көмәк истәјир. Анчаг бөзән глобал проблемләри, хүсусән дә сағламлыгла әлагәли проблемләри һәлл етмәк үчүн бир һәвәскарын төвсијәси кифајәт етмир вә һәкимә тәләсирик. Ахы о, һәмишә чәтин бир вәзијјәтдән чыхыш јолу тапачаг, сизә сағламлығы вә һәјаты нечә горујачағынызы сөјләјән јеканә шәхсдир.

Ушаглыгда һәким пешәси бизә романтик вә нәчиб көрүнүр. Ушаглар ијнә вурмагдан, һәб вермәкдән чох мәмнундурлар. Анчаг һәр ушаглыг хәјалынын реаллашмасы нәзәрдә тутулмајыб.

Бир һәким олмаг үчүн јалныз бир истәјин олмасы кифајәт дејил. Пешә хүсуси бир душүнчә тәрзи вә мүәјјән характер хүсусијјәтләринин мөвчудлуғуну тәләб едир. Өзләринә белә бир пешә сечмиш инсанлар јахшы баша дүшүрләр ки, һәвәскарлардан јалныз тәчрүбә вә мүтәхәссис газана билмәк јалныз илләрдир. Бир һәким физиолокија вә анатомија, кимја вә биолокија, фармаколокија вә тибб, ихтисаслашмыш фәнләр барәдә биликләрә әлавә олараг хүсуси бир бачарыг вә инсани кејфијјәтләрә саһиб олмалыдыр.

Бир һәким јалныз јахшы бир диагностика мүтәхәссиси вә ја чәрраһ олмагла јанашы, һәкимлијин инчәликләрини анламалы, һәм дә мәрһәмәт етмәји бачармалы, башгасынын проблеминә лагејд олмамалыдыр. Әсл һәким һеч вахт хәстәјә зәрәр вермәз. Бунун сәбәби, даһа чох дәрәчәдә, һәкимләрин пешәјә башладыглары заман анд ичмәкләриндән даһа чох онларын шәхси мәсулијјәтидир.

Фәалијјәти тәбабәтин кәләчәјини көкүндән дәјишдирән һәкимләрин һекајәләрини вә талејини дүнја билир. Бәзи фөвгәладә шәхсијјәтләр ихтираларыны өз үзәриндә дә сынадылар. Үлнар дамарындан атриума катетер гојмаг үчүн инанылмаз бир әмәлијјат Алманијадан олан чәррах Вернер Форсман тәрәфиндән едилди. Доктор буну 1929-чу илдә шәхсән өзү үчүн вә һәтта анестезија олмадан етди.

Илан зәһәри әлејһинә серумун еффективлијини јохламаг үчүн Исвечрә һәкими Жак Понто саһә сынагларына әл атды. Күрзә ону үч дәфә дишләди.

Бу күн һәкимләр өз вәзифәләрини фәдакарчасына вә пешәкарчасына јеринә јетирәрәк, коронавирус инфексијасына гаршы мүбаризәнин башында дурурлар. Узун һәфтәләр хәстәханаларда гырмызы зоналарда олараг инсанларын һәјаты уғрунда мүбаризә апарырлар.

Бајрам күнүндә һәр шејдән әввәл лајигли тәбрикләрини вә миннәтдарлыгларыны алан инсанлар һәкимләрдир. Бунунла бирликдә, бу күн Һиппократ андына садиг галараг, еһтијачы оланлара тибби јардым көстәрән бүтүн тибб ичтимаијјәтинин нүмајәндәләри унудулмур. Бу, дүнјанын ән инсани пешәсини сечмиш, әвәзсиз әзијјәти олан инсанларын бајрамыдыр, чүнки тибб ишчиләри һәр күн инсан һәјатыны хилас етмәк үчүн вар гүввәләри илә чалышыр, һәр чүр хәстәликләри мүаличә едирләр. Һәкимин офисдә вә ја саһә шәраитиндә ишләмәсинин һеч бир әһәмијјәти јохдур, бу онун ләјағәтини азалтмаз, чүнки хилас етдији һәр бир һәјат дәјәрлидир.

МӘДӘНИЈЈӘТ

Рус театрларынын Бејнәлхалг фестивалы ачылмышдыр

Октјабрын 6-да Маһачгала шәһәриндә Рус театрларынын VI Бејнәлхалг фестивалы ачылмышдыр. Бу һагда рекионал мәдәнијјәт назирлијинин мәтбуат хидмәтиндән информасија акентлијинә мәлумат верилмишдир.

Гејд етмәлијик ки, һәмин тәдбир Маһачгаланын Рус театрынын јутуб каналында онлјан режиминдә көстәрилмишдир.

Тәдбири ачан рекионун мәдәнијјәт назири Зарема Бутајева гејд етмишдир ки, фестивалдан мәгсәд әнәнәви Рус театр мәктәбинин гурулмасы вә еләчә дә Русијанын мәнәви вә әхлаг зәнкинлијинин инкишафыдыр.

«Фестивалын чохмилләтли вә чохтеатрлы Дағыстан торпағында кечирилмәси рус мәдәнијјәтинин вә рус дилинин бирләшмәси дәјәринин әјани сүбутудур»,-дејә назир гејд етмишдир.

О, еләчә дә әлавә етмишдир ки, һәмин тәдбир гаршылыглы анлашманын, халглар арасында достлуғун,бирлијин вә мәдәни гаршылыглы мүбадиләнин даһа да мөһкәмләндирилмәсинә көмәк көстәрәчәкдир.

Сонра «Театр луны» Москва театрынын «Королева» тамашасы көстәрилмишдир. Бу, Александр Думанын (Ата) «Невскаја башнја» пјесинин мотивләри үзрә орта әсрин бөјүк мүвәффәгијјәт газанан кинофилмидир. Онун гурулушчу режиссору Дарја Поповадыр.

Хатырладаг ки, фестивал октјабрын 154-дәк давам едәчәкдир.

Малијјә савады кушәләри ачылыр

Милли Банкын Дағыстан Республикасы үзрә шөбәсинин мәтбуат хидмәтиндән информасија акентлијинә верилмиш мәлумата көрә октјабрын 6-дан китабханаларын әразисиндә Русија Банкынын Ҹәнуб Дөвләт Идарәсинин «Малијјә савады кушәләри» пилот лајиһәси старт көтүрмүшдүр.

Ај әрзиндә Аггуша, Гуниб вә Сүлејман Сталски рајонларынын үч китабхана системинин 60-дан артыг ишчиси нә ҹүр дүзкүн банк кредити алынмасы әманәтә көрә мүгавиләләрин тәртиб едилмәсиндә нәјә даһа чох диггәт јетирилмәси, шәхси малијјә планлашдырма гајдалары вә кибер дәләдузларынын гурбанына чеврилмәмәси јоллары һаггында биликләрини артыраҹаглар.

Русија Банкынын Ҹәнуб Дөвләт Идарәсинин експертләриндән алынмыш биликләри китабхана ишчиләри сонралар өз охуҹуларына өтүрә биләҹәкләр.

«Русијанын Банкы јохлама вә нәзарәт функсијаларынын иҹрасы илә јанашы, малијјә хидмәтләри истеһлакчыларынын- вәтәндашларын марагларынын горунмасынын тәмин едилмәси функсијасыны һәјата кечирир. Она көрә дә тәнзимчинин гаршысында дуран мәсәләләрдән бири малијјә савадынын артырылмасы вә малијјә мәдәнијјәтинин инкишафыдыр.

Әһали илә чохиллик иш тәҹрүбәсини нәзәрә алараг китабхана ишчиләри асан формада алдыглары малијјә биликләрини охуҹулара өтүрә биләрләр. Китабханалар үчүн 4 әсас мөвзу үзрә: «Әманәт», «Кредит», «Малијјә дәләдузлуғу» вә «Шәхси малијјә планлашдырылмасы» кејсләри һазырланмышдыр.

Мүһазирә материаллары анимасија-видеочарх вә столүстү ојунларла ардыҹыл әвәз олунур. Кејсләр әјани информасија стендләри вә малијјә савады үзрә јаддашларла долдурулмушдур»,- дејә Русија Банкынын Ҹәнуб Дөвләт Идарәсинин Дағыстан Респубилкасы үзрә милли банк шөбәсинин рәиси вәзифәсини иҹра едән Руслан Абачарајев гејд етмишдир.

Тәһсил «Малијјә савады» кушәләри рекионал лајиһәси чәрчивәсиндә кечирилир вә бу ҹүр форматын пилот лајиһәсидир. Китабханачыларла илк мәшғәләләр сентјабр ајында Краснодар дијарында кечирилмишдир.

Октјабр ајында Дағыстан китабханачыларынын тәһсилинә старт верилиб. Бу ҹүр кушәләрин республиканын шәһәр вә кәнд китабханаларында, о ҹүмләдән уҹгар јашајыш мәнтәгәләриндә дә јарадылмасы планлашдырылыр.

Кәләҹәкдә лајиһә Шимали Гафгаз Федерал даирәсинин вә Ҹәнуб Федерал даирәсинин дикәр рајонларында да һәјата кечириләҹәкдир.

Русија Банкынын Ҹәнуб Дөвләт Идарәсинин даһа 5 әрази бөлмәсиндә бу лајиһә ишә салынаҹагдыр.

Гаршыда Севастопол шәһәринин, Кабарда-балкар вә Волгоград вилајәтләринин китабханаларында «Малијјә савады» кушәләринин ачылмасы нәзәрдә тутулмушдур.

ХӘРЧӘНКЛӘ МҮБАРИЗӘ

Русијада хәрчәнк хәстәләринә гајғы көстәрмәк үчүн јени бир проседур тәсдигләнәҹәк

Јахын һәфтәләрдә Русијада хәрчәнк хәстәләринә тибби јардым көстәрилмәси үчүн јени бир проседур тәсдигләнә биләр. Русијанын сәһијјә назири Михаил Мурашко базар ертәси журналистләрә бу барәдә ачыглама вериб.

«Тибби јардымын көстәрилмәси үчүн јени проседур, илк нөвбәдә, структур бөлмәләрин төвсијә олунан дејил, мәҹбури бир форматыны, бунлары аваданлыгларла тәчһиз етмәсини, бу тип гурумлар үчүн мүәјјән тибби технолокијаларын истифадәсини тәмин едән лисензијалашдырма тәләбләридир»,-деди назир.

"Проседур артыг һазырланыб, инди сон мәрһәлә кедир вә бу һәфтә тибби бир консултасија олараг планлашдырылыр - апарыҹы онкологлар вә бөлкә мүтәхәссисләри мүзакирә едәҹәк, јекунлашдыраҹаг, биликләндирәҹәкләр. Үмид едирәм ки, јахын һәфтәләрдә биз ону бурахаҹағыг".

Мурашко, сәрәнҹамда информасија дәстәји вә мүхтәлиф информасија мәһсулларынын, мәлумат мәркәзләринин истифадәси үчүн бир сыра тәдбирләри дә әһатә едәҹәјини изаһ етди. Хәрчәнклә мүбаризә милли "Сағламлыг" лајиһәсинин приоритетләриндән биридир. Алты ил әрзиндә хәрчәнкдән өлүмүн 100 мин әһалијә 185 һадисәјә ендирилмәси планлашдырылыр. Бу һәдәфә чатмаг үчүн демәк олар ки, 1 трилјон рубл ајырмаг планлашдырылыр. Бу вәсаитләрин бөјүк һиссәси бејнәлхалг клиник тәлиматлара вә мүаличә протоколларына ујғун олараг русијалыларын мүасир дәрманларла тәмин олунмасына јөнәлдиләҹәкдир. Лајиһә чәрчивәсиндә амбулатор онколожи јардым мәркәзләринин јарадылмасы, өлкәдә радиасија терапијасына еһтијаҹын 80 -ә чатдырылмасы вә мүхтәлиф тәдгигат методлары үчүн референс- мәркәзләринин јарадылмасы да планлашдырылыр.

ДИГГӘТЛИ ОЛУН!

Дөнмә сигналы гүрур көстәрмәк үчүн бир луситәдир

Һәр дағыстанлы үчүн автомобил һәјатын ајрылмаз һиссәсидир. Бәзи аиләләрдә "дәмир ат" бүтөв бир аилә бүдҹәсини хәрҹләјән бир аилә үзвүдүр. Анҹаг тәәссүф ки, республиканын автомобил сүрүҹүләринин әксәријјәти сүрүҹү вәрәгәсини алан кими дәрһал дәли кими һәрәкәт етмәјә башлајырлар. Проблем тәкҹә сүрәт һәддини ашмагда дејил, һәм дә јол гајдаларынын сәрт һалда игнор едилмәсиндәдир. Мүасир Дәрбәнд сүрүҹүләринин үмуми проблемләриндән бири дөнүш сигналындан истифадә едилмәмәсидир. Мәлум олур ки, бир чох мүасир дөнмә сигналларындан истифадә етмир, чүнки ... һәр күн ејни маршрутла һәрәкәт едирләр! Мәнтиг беләдир - дејирләр, дүнән һамыныз үчүн ишыглары јандырыб-сөндүрдүм: нә гәдәр олар?

Әслиндә јол һәрәкәти гајдаларынын бирбаша позулмасы вар: 8.1. Һәрәкәтә башламаздан, золагларын дәјишдирилмәсиндән, дөнмәдән вә дајанмадан әввәл сүрүҹү мүвафиг истигамәтин истигамәт көстәричиләри, јохдурса – јәни насаздырса бу заман сүрүҹү әли илә сигналлар вермәлидир. Маневр едәркән трафик үчүн һеч бир тәһлүкә вә дикәр јол истифадәчиләринә мүдахилә олмамалыдыр.... 8.2. Истигамәт көстәричиләри вә ја әл илә сигнал маневр башламаздан әввәл апарылмалы вә тамамландыгдан дәрһал сонра дајанмалыдыр (маневр һәјата кечирилмәдән дәрһал әввәл әл илә сигнал сона чатдырыла биләр). Бу вәзијјәтдә сигнал дикәр јол истифадәчиләрини јанылтмамалыдыр.

Ҹәза да формал олараг верилир. Русија Федерасијасы Инзибати Хәталар Мәҹәлләсинин мад. 12.14-ә әсасән јухарыда көстәрилән тәләбләрә әмәл едилмәмәси хәбәрдарлығa вә ја беш јүз рубл мигдарында инзибати ҹәримә тәтбиг олунмасына сәбәб олур. Анҹаг дөнүш сигналларына гаршы үмуми лагејдлијә көрә, практикада ҹәза надир һалларда истифадә олунур – јәни бош шејдир, дејирләр ...

Тәкрарлајычылардан истифадә етмәјәнләрин әсас һиссәси. Бунлар һәм тәҹрүбәли сүрүҹүләр, һәм дә тәҹрүбәсиз кишиләр вә гадынлардыр. Онлар маневр барәдә нә вахт хәбәрдарлыг едәҹәкләрини јахшы билдикләрини дүшүнүрләр. Куја: ҹәркәдәсәнсә көстәрмәк лазым дејил, анҹаг кәскин бир дөнүш варса, демәли лазымдыр ... Вә ја: архада һеч ким јохдур, ону јандырмаға да еһтијаҹ дујулмур. Ади автомилләрдән башлајыб, сәлаһијјәтли нүмајәндәләрин автомобилләринәдәк, мүхтәлиф јашларда- фәрги јохдур, кечтез бу сәбәбдән гәзаја дүшә биләрләр. Јалныз бундан сонра дикәр иштиракчылар даһа диггәтли олурлар. Бәли ... елементар бир дөнүш сигналына гаршы бу ҹүр мүнасибәтин нәтиҹәси өлүмдүр. Бу кичик техники ҹиһазда бу гәдәр ваҹиб олан нәдир?

Бәс нијә республикамызда бир чох сүрүҹүләр автомобилләрин ишыгларыны јандырыб - сөндүрмүрләр? Ејни сәбәбдән дүшүнүрәм ки, гајышы да бағламырлар: "дүзкүн" јашајан, гануна табе олан бир мәхлуг кими олмаг истәмир вә буна көрә һеч дә пешман олмурлар.

Мәсәлә һеч бир лампанын мәнбәјини азалтмагдан үзүлдүкләри вә ја бир әлини тәрпәтмәләри үчүн тәнбәллик етмәләриндә дејил - бу, билмәк истәсәниз, бир һәјат тәрзидир. Ејни заманда, фәргли нөвләр вар: Әслиндә исә, һәмишә мәнә елә кәлирди ки, дөнүш сигналларыны ачмаг, нормал бир сүрүҹү үчүн јемәк јемәздән әввәл әлләрини јумаг кимидир. Јәни шүурлу сәвијјәдә- нијә, суалы олмадан һәјата кечирилмәлидир. Јәгин ки, инсанларын чоху әлләрини јујмур.....

Нәриман ГУЛИЈЕВ

КОВИД-19 ҺАГГЫНДА ЈЕДДИ МАРАГЛЫ

Бу күн ҹәмијјәтимиздә ән чох тәләб олунан вә ағрылы мөвзу КОВИД-19-дур. КОВИД-19 бүтүн бәшәријјәт үчүн әсл бәлаја чеврилди. Инди, 2020-чи илдә, бүтүн дүнја өлкәләри бу бәлаја гаршы бәшәријјәт үчүн тәһлүкәсиз олан дәрман вә пејвәнд ахтарышындадыр. Сиз вә мән дә бүтүн тәһлүкәсизлик тәдбирләринә риајәт едәрәк бу мүбаризәјә төһфә верә биләрик. Бу күн сизә бу вирусла бағлы мараглы фактлар кәтирмәк истәјирәм. Неҹә дејәрләр: "Әввәлҹәдән хәбәрдар едилмиш шәхс демәли, силаһланмышдыр".
Фәрглихүсусијјәт1:

Тарихдә илк коронавирус хәстәлији 1912-чи илдә һәрарәти артан бир пишикдә гејдә алынмыш вә ҹәмијјәт илк инсан коронавирусу -HCOV-B814-лә 1965-чи илдә таныш олмушдур. Бу сојугдәјмә олан бир хәстәнин мучусундан тәҹрид олунмушдур.
Фәргли хүсусијјәт 2:

1968-чи илдә, елм адамлары микроскоп алтында вирусун сәтһини өртән зүлал ијнәчикләрини көрдүкдән сонра вируса "Коронавирус" ады верилди.
Фәргли хүсусијјәт 3:

Коронавируслар мутасија едә биләр, өзләри үчүн фајдалы хүсусијјәтләр әлдә едирәк, бу рекомбинасијада онлара көмәк едирләр. Јәни ејни һүҹејрәдә ики фәргли вирус тапыларса, ПНК-ләринин фәргли һиссәләрини мүбадилә едә, дәјишә биләрләр. Чох күман ки, инсанларын јолухдуғу бу нөв коронавирус беләҹә ортаја чыхды.
Фәргли хүсусијјәт 4:

Корнавируслар зәрәрли мутасијалардан неҹә гуртулаҹағыны билирләр. Дикәр грип вируслары буну едә билмәз. Коронавирусда екзорибонүклеаз адлы хүсуси бир фермент вар ки, һансы ки, бу да коронавирус РНК-ны кәләҹәкдә зәифләдә биләҹәк сәһвләри арадан галдырыр вә ону кәсиб тәмизләјир.
Фәргли хүсусијјәт 5:

Бу күн инсанлара јолуха биләҹәк једди нөв коронавирус вар вә бунлардан јалныз үчү чох ағырдыр. Фәргли хүсусијјәт 6:

Дағыныг склероз да дахил олмагла, невророложи хәстәликләрдән әзијјәт чәкән инсанларын 44 фаизинин бејниндә бир нөв "зәрәрсиз" коронавирус ашкар едилмишдир.
Фәргли хүсусијјәт 7:

Коронавирусу олан бир инсанын ев һејванныны јолуха биләҹәји, анҹаг өзүнүн бир һејвандан коронаја јолуха билмәјәҹәји ортаја чыхды. Бәшәријјәтин јашадығы чох чәтин анлара бахмајараг, епидемија глобал еколокијаја мүсбәт тәсир көстәрмишдир. Белә ки, атмосферә вә дүнја океанына зәрәрли тулллантыларын сајы кәскин азалды вә инсанлар аиләләри, достлары вә гоһумлары илә кечиртдикләри һәр дәгигәни гијмәтләндирмәјә башладылар.

Тәмиз һавада кәзмәк, достларла көрүшмәк вә һәтта күндәлик иш кими садә шејләрдән зөвг алын. Мә мән инанырам ки, нә олурса олсун, һеч нәјә бахмајараг, биз сизинлә бу сынагдан мүтләг кечәҹәјик! Сағлам олун!

К.БАБАЕВА

100 јашлы нәнә коронавирусдан јахшылашды

Маһачгала "Анжи" нин кечмиш ојунчусу Роберт Карлосун 100 јашлы нәнәси коронавирусдан гуртулду. Көркәмли футболчунун гоһуму адландырылан Жисмалија душ Сантуш да Силва тәхминән бир ај хәстәханада јатды. Үмумијјәтлә, јашлы бир гадын үчүн һәр шеј јахшы нәтиҹәләнди, ҹидди нәтиҹәләр вермәдән. "Нәнәм артыг евә бурахылыб, өзүнү јахшы һисс едир". Хатырладаг ки, Роберто Карлос 2011-2012 мөвсүмүндә "Анжи" дә ојнамышды. Маһачгала клубунун тәркибиндә бразилијалы 25 матч кечириб вә 4 гол вуруб.

СИЗИН ХАҺИШИНИЗЛӘ

Һөрмәтли охуҹулар!

Мәлум олдуғу кими сентјабрын әввәлләриндә һәмјерлимиз- 50 ил Рус ордусунда сәдагәтлә хидмәт етмиш, Русија империјасынын јүксәк һәрби мүкафатларына лајиг көрүлмүш кенерал Балакиши Әрәблинскинин көтүҹәси Андреј Владимирович Әрәблински һәјат јолдашы Анна Серкејевна илә бирликдә улу бабасынын вәтәнинә- Дәрбәндә гонаг кәлмишди. Бу һагда гәзетимизин әмәкдашы Кәрим Кәримов "Кенерал Әрәблински азәрбајҹанлыдыр" адлы мәгаләсини дә јазмышды. Бу хәбәр охуҹуларымызы да севиндирмиш, Андреј Владимировичин өз көкү илә марагланмаг мәгсәдилә атдығы бу аддымы бәјәнмишләр.

Сон күнләрдә "Дәрбәнд"севәрләр бизә мүраҹиәт едәрәк, кенерал Әрәблинскинин вә онун аилә үзвләринин һәјатындан даһа чох мәлумата саһиб олмаг истәдикләрини билдирәрәк, бу мәшһур инсанын әзизләри һаггында јазылар дәрҹ етмәјимизи хаһиш етмишләр. Онларын хаһишини нәзәрә алараг, журналист Сәбинә Гулијеванын Севил Пашабәјованын вә *derbent.ru* сајтындан бәһрәләнәрәк јаздығы "Зејналабдин Тағыјев вә Сона Әрәблинскајанын севки һекајәси" ни севимли охуҹуларымызын нәзәринә чатдырырыг.

Зејналабдин Тағыјев вә Сона Араблинскајанын севки һекајәси: 58 јаш фәрги илә

Кәлин он беш, бәј јетмиш үч јашындадыр. Ашиг вә хошбәхтдирләр. Ады Сона Араблинскаја 1881-ҹи ил тәвәллүдлү, ағыллы бир көзәлдир, азәрбајҹанлы рус командири, дәрбәндли кенерал-лејтенант Бала-киши Әрәблинскинин гызыдыр. Бәјин ады Һаҹы Зејналабдин Тағыјевдир 1823-ҹү ил тәвәллүдлү, о, бакылы милјонер вә хејријјәчидир, Азәрбајҹанын һүдудларындан чох кәнарда танынмышдыр. Бу, һәр шәкилдә гејри-ади бир ҹүтлүк- 28 ијун 1896-ҹы илдә Дәрбәнддә никаһлары олду. Белә тој о гәдәр дәбдәбәли, о гәдәр көрүнмәмиш иди ки, узун илләр шәһәр сакинләри тәрәфиндән хатырланды. Анҹаг бир тојун лүксү, нәһәнк бир јаш фәрги - әлли сәккиз ил - Дәрбәндин ән дәбдәбәли меһманханаларында деди-году вә узун сөһбәтләрә сәбәб олан тәкҹә бу анлар дејилди. Башга бир инҹә нүанс вар: Сонанын бөјүк баҹысы вә Бала-киши Әрәблинскинин ортанҹыл гызы Нурҹаһан, Һаҹы Зејналабдин Тағыјевин илк һәјат јолдашындан олан оғлу Исмајыл Тағыјевин арвады иди. Бөјүк баҹы Тағыјевин дикәр оғлу Садиглә аилә гурмушду. Бүтүн шәһәр чашыб галмышды: кенералын белә бир евлилик барәдә гәрар вермәсинә нә сәбәб олду? Јохса, Тағыјевин милјонлары ону өзүнә ҹәзб етди вә о ушағыны сатды? Анҹаг Бала-киши Әрәблински өзү зәнкин бир адам иди: әлли иллик гүсурсуз хидмәт үчүн хејли тәгаүд, Дәрбәнддәки бөјүк бир даш ев, шәһәрин ҹәнубундакы нәһәнк бир маликанә - Русија императорунун һәдијјәси вә даһа чох шеј. Әлбәтдә ки, Тағыјевин милјонларындан узаг иди, ачыг шәкилдә демәк олар ки, пул она лазым дејилди. Кенерал Әрәблински, Авропа тәһсили алан маарифпәрвәр адам иди. Тәгаүдә чыхдыгдан сонра актив бир иҹтимаи һәјат сүрмәјә башлады. Бала-киши вә һәјат јолдашы Биче, гәдим Дәрбәнддә бир чох хејријјә тәдбирләринин тәшәббүскары вә рәһбәрләри идиләр, һансы ки, шәһәрин бир чох мәшһур аиләси һаггында бу фикир сөјләнә билмәзди. Беләликлә, онлары керидә галдыгларына көрә гынаја билмәзсиниз. Бәлкә кәлин өзү керидә галмыш, јохса авам иди? Һәр шеј ола биләр: савадлы валидејнләрин савадсыз авам ушаглары да олур. Он беш јашлы Сона ибтидаи тәһсилини Дәрбәнддә алмышды - о дөврдә шәһәрдә һеч бир али тәһсил мүәссисәси јох иди вә тәһсилини Бакыдакы о заман дәбдә олан Мүгәддәс Нина тәһсил мүәссисәсиндә давам етдирирди. Јери кәлмишкән, ата бәјдән беш јаш кичикдир, јалныз гызы илә чохсајлы вә әтрафлы сөһбәтләрдән сонра евлилијә разылыг верди. Дөјүш кенералы давамлы олараг гызындан сорушду: Һәгигәтән онунла евләнмәк истәјирсән? Гыз "бәли" ҹавабыны сөјләди вә хошбәхтликдән онун үзү ишыг сачды. Јалныз Исмајыл бу евлилијин әлејһинә иди. Исмајыл Әрәблински аиләсиндән наразылыг әламәти олараг атасы илә мүнасибәтләрини позду вә һәтта арвады Нурҹаһандан да ајрылды.

Тағыјевин милјонлары вә Бакынын јүксәк ҹәмијјәтиндәки гранд-лединин мөвгеји она һәјатда кениш хејријјәчилик фәалијјәтләриндә фәал иштирак етмәк, әзијјәт чәкәнләрә јардым әлини узатмаг имканы вердијини вәд етди. Сона кәнҹлијини халгына хидмәт етмәјә сәрф етди, бунунла јанашы, һеч бир фәдакарлыг һаггында дүшүнмәдән: сөзүнүн там мәнасында бабасы јериндә олан әрини һәгигәтән севирди. Беләликлә, бөјүк јаш фәргинә бахмајараг, бу евлилик хошбәхт бир евлилик олду. Сона Тағыјевдә севән вә гајғыкеш бир һәјат јолдашы, Тағыјев исә - мүлајим, һәссас бир арвад вә беш ушаг - үч гыз вә ики оғул анасы, бунунла јанашы, бир дост, һәмкар вә һәмфикир, ону баша дүшән вә бүтүн хејријјәчилик ишләриндә она көмәк едән садиг бир инсан тапды. 1898-ҹи илдә илк гызы Лејла дүнјаја кәлди, бир ил сонра көзәллији вә ҹазибәдарлығы илә танынан Сара пејда олду (Советин сәрт вахтларында атасынын јахшы адыны горхмадан горујаҹаг һәмин Сара ханым), 1904-ҹү илдә Сурeја, 1900-ҹү илдә вә 1903 - Мамед вә Илјас дүнјаја кәлдиләр.

Сона Тағыјева узун илләр Тағыјев тәрәфиндән гурулан Искәндәријјә Гадынлар Рус-Мүсәлман Педагожи Мәктәбинин Һимајәчилик Шурасына - мүсәлман гызлар үчүн илк дүнјәви мәктәб вә Бакынын гызлар үчүн ән гәдим мәктәбләриндән бири олан вә өзүнүн дә бир вахтлар охудуғу Мүгәддәс Нина тәһсил мүәссисәсинә рәһбәрлик етди.

О илләрин Бакы гәзетләри Софија Владимировна Тағыјеванын (Сона ханымы Бакынын јүксәк ҹәмијјәтиндә белә адландырырдылар) тәшкил етдији хејријјә ахшамлары, јохсуллар үчүн ачдығы сүфрәләр, хејријјәчилик тәдбирләри вә касыблара јардым барәдә тез-тез хәбәр верирди. Ијирми илдән артыг бир мүддәтдә Софија Владимировнанын нүфуз даирәсинә Бакы шәһәр касыблара гәјјумлуғ, тәләбәләрә јардым Ҹәмијјәти, халг тәминаты үчүн Шәһәр гәјјумлуғу, ушаг евләри, касыблар үчүн хәстәханалар вә даһа чох шеј дахил иди. 1908-ҹи илдә фәал хејријјәчилик фәалијјәтинә көрә "Сәј көстәрдијинә көрә" медалы илә тәлтиф едилди. Тағыјев ҹүтлүјүнүн фәал хејријјәчилик фәалијјәтләри, 1917-ҹи ил Октјабр Ингилабындан Азәрбајҹан Халг Ҹүмһуријјәти мөвҹуд ол299андан сонра да давам етди. Тәәссүф ки, тарих Азәрбајҹан Демократик Республикасына чох гыса бир мүддәт верди - ҹәми ики ил вә сонра Совет һакимијјәти Азәрбајҹана кәлди вә бу кәлиш, бу гүввә бөјүк Тағыјевләр аиләси илә јанашы, бир чохлары үчүн дә дәһшәтли бир фаҹиәјә чеврилди. Һаҹы Зејналабдин Тағыјевин милјонларла долларлыг сәрвәтинин һамысы миллиләшдирилди - шуралар ону јалныз башга бир милјончуганичән кими гәбул етдиләр. Һакимијјәтә кәлән фәһлә вә кәндлиләрин өвладлары Тағыјевин ајаггабычы оғлу олдуғуна гәтијјән әһәмијјәт вермәдиләр. Онун јалныз диггәтәлајиг ағылы вә камалы сајәсиндә өз үзәриндә узун илләр чалышмасы, инанылмаз зәһмәт вә нәһәнк ирадәјә саһиб олмасы илә милјонлар газанмасы онлары һеч дүшүндүрмәди дә. Анҹаг бу инсан вар-дөвләт јағышында чиммәди, алын тәри һесабына газандығы милјонлары јалныз хејријјә ишләринә хәрҹләди. Тағыјев бир нечә хејријјә ҹәмијјәтини гурду вә шәхсән рәһбәрлик етди, мәшһур болшевик Нәриман Нәриманов да дахил олмагла, онларла азәрбајҹанлы кәнҹ оғлан вә гызлара өз һесабына али тәһсил верди. Онун пулу илә јаратдығы мәктәбләрдә јүзләрлә азәрбајҹанлы ушаг тәһсил алырды. Бакы она вә онун пулларына шәһәрдәки илк театра, узунлуғу 150 км-дән чох олан бәнзәрсиз Шоллар-Бакы су кәмәринә, мүәссисәләрә, хәстәханалара, ушаг евләринә, мәсҹидләрә вә һәтта Бакынын– Александр Невски православ килсәсинә көрә борҹлудур, һансы ки, инди бу килсә Загафгазијада вә елм адамларынын сүбут етдији кими, Русија Империјасында ән бөјүјүиди. Вә Тағыјевләр аиләси зәһмәтлә газандыгларыны итирди. Бүтүн мүлкләрдән јалныз Мәрдәкандакы бағча аиләјә галды. Аилә, һакимијјәт тәрәфиндән "лүтфкарлыг"ла гојулмуш шәхси әшјаларын сатышындан алынан пулла јашајырды. Тәбии ки, Тағыјев бүтүн бунлара сакит баха билмәди, һәјәҹан вә сарсынтылар үзүндән ифлиҹ кечирди вә 1924-ҹү илдә өлдү. Өзүнүн дәмир кими сағламлығы илә о 101 ил јох, даһа чох јашаја биләрди. Анҹаг Тағыјевләр аиләсинин фаҹиәси бунунла битмәди. Оғулларындан бири өлдүрүлдү, дикәри тутулду вә о гәдәр узун мүддәт ишкәнҹә алды ки, дәли олду. Гызы Сара һәбсханада сахланылды вә Серкеј Миронович Кирова гаршы суи-гәсди тәшкил етмәкдә күнаһландырылды. Тәзјигләрдән горхан бөјүк гызы Лејла вә аиләси кизли шәкилдә Ирана гачды. Галанлары күчәјә атылды вә дәһшәтли бир јохсуллуг ичиндә јашадылар... Вә көврәк Сона Тағыјева бүтүн бу зәрбәләрә дөзә билмәди.

20-ҹи әсрин 30-ҹу илләриндә бакылылар тез-тез күчәдә гәрибә, хәстә, касыб кејимли, сачлары ачылыб чијнинә сәпәләнмиш бир гадын көрүрдүләр. Бу бәдбәхт гадын бир вахтлар ашиг олуб, көзәл севки јашајан хошбәхт бир гыз, сонралар исә Русија императорлуғунун ән зәнкин гадынларындан бири вә бүтүн варлығыны халгына гајғы көстәрмәјә һәср етмиш Сона Тағыјева иди... О јолдан кечәнләрә јахынлашды вә нәдәнсә онлардан бир парча тикәси (кусочки ткана) истәјирди. Чохлары ону таныды вә көмәк етмәјә чалышды, баҹардыгларыны једиздирдиләр, әјнинә кејинмәјә палтар вердиләр. Вә һәр дәфә дә бу гадынын талејини, көһнә Бакынын ҹанлы әфсанәси Һаҹы Зејналабдин Тағыјевин кечмиш һәјат јолдашы олдуғуну вә гүдрәтли бир кишинин дәстәјини, етдији хејирхаһлыглары дүшүнәрәк кәдәрли аһ чәкирдиләр.

1932-ҹи илдә Сона Тағыјева, 51 јашында, күчәдә өлү тапылды. Бу һадисәни көрәнләрин сөјләдикләринә көрә, о әлиндә гурумуш чөрәк парчасыны бәрк-бәрк сыхмышды...

Јазыны чапа һазырлады: АЈБӘНИЗ

ЈЕНИ КИТАБ

Күрҹүстанда гыса Ислам енсиклопедијасы нәшр олунуб

Бу барәдә SalamNews-а Күрҹүстан Мүсәлманлары Идарәсиндән мәлумат верилиб.

Јени ишыг үзү көрән "Енсиклопедик Ислами билкиләр" адлы китабда Гурани-Кәримдә вә ислами әдәбијјатларда ишләнән 500-дән чох терминин изаһы вә онлар һаггында билкиләр јер алыб.

Әлифба сырасы илә верилмиш сөзләрин изаһында јалныз енсиклопедик мәлуматларла кифајәтләнилмәјиб. Бир чох фигһи, әгидәви, әхлаги терминләр һаггында һәр бир мүсәлманын билмәли олдуғу информасијалар да јер алыб. Бундан әлавә, гыса шәкилдә пејғәмбәр вә имамларын һәјаты, хүсуси адларла јадда галан тарихи мәгамлар һагда билкиләр дә китабда әкс олунмушдур. Бир сөзлә, "Енсиклопедик Ислами билкиләр" китабы ики еһтијаҹдан әрсәјә кәлиб: биринҹиси, китабларда ишләнән терминләрин мәнасыны билмәк, икинҹиси, һәр бир мүсәлманын билмәси ваҹиб олан үмуми мәлуматлары өјрәнмәк. Үмид едирик, һәләлик 1000 тиражла ири һәҹмдә А4 өлчүдә вә рәнкли чап олунан бу кит -аб мүсәлманлар үчүн мүһүм ислами мәнбәләрдән бири олмагла јанашы, охуҹуларын рәғбәтиндә газанаҹаг, онларын столүстү китабына чевриләҹәк.

ОБЪЯВЛЕНИЯ

Бригада профессиональных электромонтажников выполнят работы любой сложности качественно и в срок.
Тел. 8-929-260-79-96

Требуются рабочие для уборки мусора в поселениях Дербенского района.
Обращаться по телефону 8928-947-48-88

Баш редактор әвәзи
Т.Г. ӘЛӘКПӘРОВ

Мәсул катиб
А.А.АҒАКИШИЈЕВА

Шөбә редактору:
Т.Т.ҺАҸӘЛИЈЕВ

Мүхбирләр:
Һ.Һ. КӘРИМОВ
С.П.КҮЛМӘҺӘММӘДОВА
А.Г.МӘММӘДОВА
К.Г.БАБАЈЕВА
Н.А.ГУЛИЈЕВ

Еһм оператору
А.Ј.АҒАКИШИЈЕВА

Баш мүһасиб
М. И.РӘҺИМОВА

РЕДАКСИЈАНЫН ВӘ НӘШРИЈЈАТЫН ҮНВАНЫ:

368600, Дағыстан Республикасы, Дәрбәнд шәһәри, Ленин күчәси, 37
тел.-факс (240) 4-73-59,
факс (240) 4-74-33
www.derbend.ru
(E-mail: gazetaderbend@mail.ru)
Телефонлар: баш редактор 89894856030,
үмуми шөбә 89280562728

«Типографија-М» ММҸ-дә чап едилиб.
Индекс 368600
Мәтбәәнин үнваны
Дәрбәнд шәһәри,
С.Гурбанов күчәси, 25
Телефон: 4-50-76

Гәзетин чапынын кејфијјәти барәдә мәтбәәјә мүраҹиәт едә биләрсиниз.

Работә, информасија технолокијалары вә күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт (Роскомнадзор).
Күтләви информасија васитәләринин гејдијјаты һаггында
Шәһадәтнамә
ДР үзрә работә, информасија технолокијалары вә Күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт идарәси.
ПИ № ТУ05-00349 01 декабр 2016.

Материалларда кедән фактлар үчүн мүәллифләр мәсулијјәт дашыјырлар. Мүәллифләрин мөвгеји илә редаксијанын мөвгеји ујғун кәлмәјә биләр.

Индекс: 1 иллији 63242
6 ајлығы 51341
Чапа имзаланды:
8. 10. 2020.
Фактики олараг 9.30
Саат 10.00
Тираж 2000
Сиф. №